

Visenter är enorma och respektingivande, och de vet mycket väl hur stora och starka de är. Men oftast är de trötta och tar det ganska lugnt.

Att fotografera den jättelika dalahästen i Avesta är ju en självklarhet. Numera kan man jämföra hästen med Armand Duplantis världsrekord i stavhopp. Vid hästens ena ben ses Ann-Sofie.

Bland dalahästar och visenter i Avesta

AVESTA (LT)

Nä, vi hörde inte mycket av Avestaforsens brus, och vi tog inte del av historierna kring "Avestakändisar" som Carl Jularbo eller Erik Axel Karlfeldt, även om det garanterat hade varit intressant och trevligt. Men det finns en hel del annat att se under en helg i Avesta, det är helt klart. Till exempel en visentpark, och att det räddas visenter från utrotning i lilla Avesta var en stor nyhet för oss.

Att många har rest och upptäckt Sverige sedan pandemin startade är ju känt, men för undertecknad och fru Ann-Sofie är det verkligen inget nytt att semestra i Sverige. Ibland reser vi med vår älskade husvagn men då och då blir det en helg på hotell. Man kan unna

sig en hotellhelg precis vilken tid på året som helst, och när vi tyckte att vi skulle bryta av vardagslivet under en helg i september så valde vi att boka ett par nätter på hotell i Avesta.

Om Avesta visste vi knappt någonting, men desto större anledning att resa dit. År det nänting vi lärt oss av våra 33 hotellsemestrar sedan 2010 – där 31 resor varit till olika orter dessutom – så är det att det finns intressanta saker att se och göra överallt!

Vi hade bokat ett Best Western-hotell beläget mitt inne i staden. Det visade sig ligga i Avesta galleria, tidigare kallat Plushuset, och det uppfördes 1973. Det är en blåfärgad, stor men låg byggnad, och jag kan inte med bästa vilja i världen påstå att den är vacker.

Det är lätt att fundera på vad det var för hus och miljö som i början av 70-talet fick ge vika för att byggnaden skulle kunna uppföras. Men att riva gammalt för att ge plats åt nytt, stort och iögonfallande var ju tidens tand på 60- och 70-talet. Men väl inne i byggnaden så kände vi direkt att vi skulle trivas. Vi checkade in på ett jättetrevligt fräscht hotell med bra rum och en stor och luftig frukostlokal.

Fäst vi blev ju rejält överraskade då vi anlände till ho-

Annika Fredriksson hette den mycket trevliga och duktiga guiden i Avesta visentpark som bara hade två boxholmare att guida denna gång.

tellet. Det var marknadsnallar och karuseller runt gallerianhuset, men av receptionisten fick vi förklaringen. Avestafestivalen ägde rum under helgen! Det hade vi absolut inte räknat med men det var inget som störde oss alls, tvärtom! Det var riktigt trevligt att gå runt och ta del av marknadsförsäljarnas utbud och att se alla de våghalsiga som frivilligt lät sig hissas upp i luften för att bli hängande upp och ner...

Faktum är att vi fick en känsla av att vara utomlands när vi den första kvällen gick runt och tog del av festivalen, och ljudet från alla människor hördes inte alls in till vårt hotellrum. Men tänk vad man

kan få vara med om genom att boka en resa till Avesta!

Besöker man Avesta så bör man ju absolut besöka Avesta Art och Verket som ligger i före detta fabrikslokaler i det bevarade industriområdet Kopparalden. Det är i princip mitt i Avesta och alldeles ypperligt tillfälle att få se det unika djuret som för 100 år sedan var ytterst nära utrotning. Visent kallas också europeisk bison och det är Europas största och tyngsta landlevande däggdjur, och djuret ska inte förväxlas med myskoxe.

Det är klart att vi hade tänkt besöka Verket vid vårt Avesta-besök, men det visade sig att det höll öppet den sista helgen för säsongen exakt en vecka innan vi anlände till Avesta, och att saker är stängt är ju en nackdel med att turista när det är lågsäsong. Så några bilder från Verket och Avesta Art kan det inte bli här.

Det blev lördag och vi vaknade upp till en ny dag i Avesta, en dag då vi inte riktigt hade koll på vad vi skulle hitta på. Men vi började med en mycket god hotellfrukost. Vi var så gott som ensamma när vi försåg oss av bröd, ägghalvor, plättar med sylt, prinskorv, kört-

Trevlig rondellutsmyckning i Avesta.

Vid vårt besök i Avesta ägde Avestafestivalen rum, en total överraskning för oss. Det var trevligt att strosa runt på området, men vi höll oss hela tiden på marken.

bullar, bacon, juice, kaffe och en del annat.

Vi hade ju sett att det finns en visentpark strax utanför Avesta som hade öppet sista helgen för säsongen och detta var ju ett alldeles ypperligt tillfälle att få se det unika djuret som för 100 år sedan var ytterst nära utrotning. Visent kallas också europeisk bison och det är Europas största och tyngsta landlevande däggdjur, och djuret ska inte förväxlas med myskoxe.

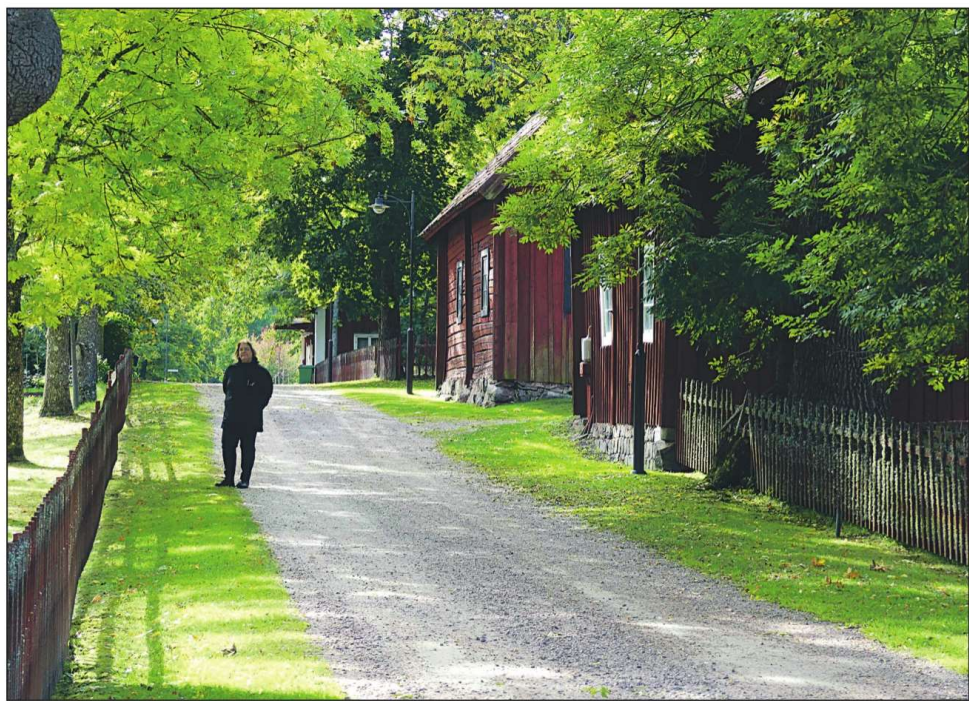
För 1 000 år sedan fanns det visenter i Sverige. De levde i södra delen av landet, ungefär upp till Tiveden och Kolmården. Strax efter första världskriget fanns det 54 visenter kvar i hela världen och de fanns alla i djurparker. Den polske zoologen Jan Sztolcman såg vad som höll på att hända så han sände ut ett utrop om bildande av en räddningsaktion. Skansen i Stockholm hade vid den tiden tio visenter och generalkonsuln och ägaren av Avesta Järnverk, Axel Ax:son Johnson, var intresserad av att rädda visenter så sedan 2005 drivs visentparken av Avesta kommun. Outokumpu ville inte ens ha en visent som symbol för järnverket så sedan dess är visenten i stället symbol för Avesta kommun. I Stadshusparken precis

flyttades 1939 till Stubbsvedens gård nordväst om Avesta.

Avesta visentpark byggde upp ett väldigt gott rykte och den var ett tag den största avelsanläggningen i världen. År 1952 blev visenten varumärke för Avesta Järnverks rostfria stål, det var samma år som de första visenterna släpptes ut i frihet i Bialowiezas urskog i Polen. Idag finns 5 500 visenter i Europa varav cirka 1 500 i djurparker och avelsanläggningar och 2500 i frihet i nationalparker och skogsområden i bland annat Ryssland, Polen, Rumänien och Ukraina. Att det har gått så bra har Avesta visentpark en stor del i.

Men fortfarande finns visenten med på naturvårdsunionens röda lista över starkt hotade djur, men Avesta visentpark deltar alltså i den stora räddningsaktionen.

År 2005 köptes Avesta järnverk av Outokumpu och de nya finska ägarna var inte intresserade av att rädda visenter så sedan 2005 drivs visentparken av Avesta kommun. Outokumpu ville inte ens ha en visent som symbol för järnverket så sedan dess är visenten i stället symbol för Avesta kommun. I Stadshusparken precis

Vid vårt besök vid Engelsbergs bruk så hade man stängt för säsongen så någon guidad visning kunde vi inte ta del av, men den yttre miljön kan man ju titta på ändå. Det är vackert!

Gamla byn i Avesta är en del av den gamla bruksmiljön som har räddats till eftervärlden och förvandlats till moderna eftertraktade bostäder nära Dalälven.

I Stadshusparken står en rostfri skulptur av en visent, skapad av konstnären Lars Andersson. Visenten är numera Avesta kommuns symbol.

utanför hotellet som vi bodde på står en rostfri skulptur av en visent, skapad av konstnären Lars Andersson.

Visentparken ska inte ses som en djurpark utan mer som en avelsanläggning, det förklarade den trevliga guiden Annika Fredriksson för mig och Ann-Sofie. Men sedan 2012 är det i alla fall möjligt för allmänheten att komma till parken och se de enorma djuren. Men det finns en hel del regler och säkerhetstänk.

Vid visentparken finns också ett trevligt café, det finns mycket saker för barn att leka med, till exempel käpphästar. Förlåt, käppvisenter... Det finns också ett utställningsrum, och där finns bland annat ett riktigt skelett av en visent som levte i parken.

Alltid finns det nya saker att se och lära sig, så kände vi efter besöket i Avesta visentpark. Senare under lördagen tog vi oss till den enorma dalahästen,

en annan symbol för Avesta. Den står nära en rondell där riksvägarna 68 och 70 möts. Att fotografera den enorma dalahästen var ju ett måste.

Vi tog oss också till Gamla byn i Avesta, ett område med små röda hus och stugor. När Avesta blev stad 1919 hade Gamla byn låg status i det växande industrisamhället. Men Axel Ax:son Johnson var även intresserad av att rädda den gamla bruksmiljön så han såg till att rädda Gam-

la byn från rivningsvägen. Mellan år 1955-75 genomförde Avesta Järnverk en genomgripande renovering och modernisering av byns samtliga lägenheter, och de utgör idag eftertraktade bostäder i staden, närhet till Dalälven som de har också.

Det blev kväll och vi kände oss nöjda med det vi sett och tagit del av under dagen och valde lite mingel på Avestafestivalen under kvällen.

Efter ytterligare en god natts sömn var det dags för hemfärd men vi hann också med ett besök i Ångelsberg och Engelsbergs bruk, ett av Sveriges 15 världsarv.

Det gjorde att vi åkte genom en del av området som drabbades av den stora skogsbranden 2014. Fascinerande. Engelsbergs bruk hade också stängt för säsongen men det var ändå trevligt att ta del av den vackra historiska miljön.

Även i bevarandet av Engelsbergs bruk var det Axel Ax:son Johnson som hade ett stort finger med i spelet, och därmed kändes det som att cirkeln var sluten.

Text och bild: KLAS JOHANSSON

I ett utställningsrum kan man lära sig mer om visenter och avelsverksamheten. Där finns också ett skelett efter en riktig visent som levte i Avesta visentpark. Skelettet skymtar bakom en artikelförfattare...

Engelsbergs bruk är ett av Sveriges 15 världsarv. Här står Ann-Sofie intill brukets masugn och njuter av vattnet och den vackra miljön.